

Діаграма 4

Отже, можна сказати, що відбулися значні зміни в засвоєнні учнями теми "Сульфатна кислота".

З даних діаграм ми бачимо, що під час проведення експерименту у дослідному класі збільшилась кількість учнів, які оволоділи теоретичним матеріалом на високому і середньому рівнях, тому можна говорити про те, що рівень засвоєння школярами навчальних вмінь та навичок зріс.

В результаті проведення педагогічного експерименту можна зробити такий висновок: індивідуальна робота дає змогу створити оптимальні умови для ефективного сприймання учнями матеріалу, що вивчається, підвищити його засвоєння, оскільки в даному випадку позначається високою організацією та можливістю вчителя коригувати процес сприймання навчального матеріалу.

УРОКИ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я: ТОЧКА ЗОРУ УЧНІВ

Жара Г.І. (Київ)

Реалізація методологічних засад валеологічної освіти, визначених Концепцією формування позитивної мотивації до здорового способу життя у дітей та молоді, потребує максимального посилення впливу на світогляд учнів у прагненні бути здоровими.

Успіх навчання предметів валеологічного спрямування визначається ступенем життєвої значущості одержаних знань та практичних умінь і навичок. Практика показує, що ефективність навчання основ здоров'я та основ безпеки життєдіяльності великою мірою залежить від зацікавленості учнів предметом. Це певним чином обумовлено професіоналізмом вчителя і якістю навчально-методичного забезпечення шкіл.

Метою проведеного нами дослідження стало з'ясування думки учнів шостих класів щодо актуальності змісту навчальної програми та якості викладання предмета „Основи здоров'я” в школі.

Для з'ясування кола питань з курсу основ здоров'я, найбільш цікавих для учнів даного віку та вивчення форм та методів навчання, які ефективно залучають школярів до свідомого здобуття валеологічних знань, було розроблено анонімну анкету.

Відповідно до мети анкета складалася з двох питань відкритого типу, у відповідь на які учні повинні були написати власну думку:

1. Відповіді на які питання, пов'язані з твоїм здоров'ям та безпекою, ти хотів би одержати на уроках з Основ здоров'я? Які проблеми хотів би вирішити?

2. Як би ти хотів, щоб у твоєму класі проводились уроки з Основ здоров'я?

Експериментом було охоплено 558 учнів шостих класів з сімнадцяти шкіл міста Чернігова та Чернігівської області (м. Мена та м. Новгород-Сіверський).

Доречно сказати, що 78 опитуваних (13,98%) взагалі відмовились відповідати на запитання анонімної анкети, мотивувавши свої дії тим, що вони "не знають, що писати".

Аналіз результатів виконання першого завдання показав, що найбільш цікаві для учнів шостих класів питання розподіляються на чотири групи.

I група пов'язана з уже вивченими на попередніх уроках темами і вимагає поглиблення теоретичних знань. До них відносяться:

- правила безпечної поведінки у різних ситуаціях – 29,62%;
- проблеми ВІЛ/СНІДу – 15,74 %.

II група вимагає практичного відпрацювання вивченого матеріалу на конкретних прикладах, програвання певних життєвих ситуацій і формування відповідних навичок:

- конкретні правила поведінки при небезпеці – 23,15 %;
- методи визначення рівня індивідуального здоров'я і повсякденного збереження та зміцнення здоров'я – 7,41%;
- психологічні аспекти прийняття рішень у разі небезпеки – 5,56%;
- соціальні проблеми: відносини з однолітками; родичами, старшими братами та сестрами, батьками тощо – 4,63 %;
- способи боротьби зі шкідливими звичками і негативними явищами, що ними спричиняються у сім'ї – 1,86%.

III група питань потребує знань з біологічних основ формування здоров'я і ведення здорового способу життя:

- про природу – 1,86%;
- про тіло (мозок) людини – 1,86 %;
- більше про спорт (як треба займатись, щоб бути здоровим) – 0,93%;
- які рослини допомагають під час захворювань – 0,93%.

IV група питань пов'язана з наявними проблемами здоров'я та безпеки самих дітей або їх близьких (по 0,93%), а саме:

- як виключити газ, якщо підвищився його тиск (сільська місцевість);
- про хворобу серця;
- як поліпшувати зір; що робити, коли сильно болять очі;
- як вилікуватись від бронхіальної астми;
- чому при сечокам'яній хворобі треба дотримуватись дієти;
- що робити при болі в животі;
- скільки уроків повинно бути на день у 12-річної дитини;
- скільки кілограмів має носити учень 6 класу кожен день у портфелі;
- що робити, якщо у мене кашель, а треба йти до школи (заразити інших чи відставати від навчання?);
- чи можу я заразити інших, якщо у мене туберкульоз кісток;
- секрет. Їх дуже багато (щоб мені розповіли про такі речі, які не обговорюють).

Решту відповідей, які не увійшли до цих груп, складають такі:

- мене цікавить усе (хочу взнати більше про все) – 3,70 %;
- не знаю – 6,48%;
- мені і так зрозуміло все те, що нам розповідали (усе, що я хотів узнати, я узнав) – 7,41%;
- мене не цікавлять ніякі питання, бо у мене немає проблем зі здоров'ям – 17,60%;

– немає відповіді – 43,52%.

Незважаючи на задоволення 20,37% учнів тим, як проводяться уроки основ здоров'я, результати виконання другого завдання відкрили декілька наявних з їх точки зору проблем у викладанні предмета в школі.

Серед них – недостатня кількість годин, відведена на вивчення курсу (збільшити її пропонують 16,67 % дітей); брак навчально-методичного забезпечення (не вистаєє книжок (1,86 %), учням доводиться багато писати (5,56 %), мало наочності (4,63 %) тощо). Тому 39,82% респондентів бажають, щоб уроки проходили цікаво, весело, корисно. Найбільш оптимальне рішення для цього учні вбачають у практичному застосуванні набутих знань, створенні ігрових ситуацій (25,01%); виконанні групових творчих завдань, проведенні вікторин, тестувань (17,60 %); створенні малюнків, перегляді відеofільмів (4,63%). 10,18% опитаних пропонують проводити уроки основ здоров'я на свіжому повітрі. 5,56% потребують фізичного розвантаження під час занять. Для 12,04% учнів необхідною умовою успішного вивчення предмета є підвищення вимог до вчителя (мені не подобається наш учитель (11,11%), щоб був більш строгий вчитель, розповідав зрозуміло, цікаво, жартував, був задоволений, не кричав на нас, ставив гарні оцінки). При цьому стійку відсутність дисципліни на уроках відмічають 19,44% дітей, що обумовлює байдуже (9,27%) або негативне (3,70%) ставлення до уроків основ здоров'я.

Висновки.

1. Зміст навчальної програми з основ здоров'я в основному відповідає сучасним інформаційним потребам учнів. Виключення складають питання, що вимагають попереднього засвоєння школярами базових знань з біології людини.

2. Можливо, відсутність у вчителів основ здоров'я спеціальної підготовки і власного прагнення до практичного спрямування знань школярів, до використання активних методів навчання на уроках, слабка забезпеченість шкіл навчальними посібниками, ТЗН і наочністю створюють перешкоди для успішного формування мотивації до вивчення курсу. Внаслідок цього, на жаль, предмет досі сприймається учнями як другорядний і такий, що не потребує до себе серйозного відношення, хоча і має життєво необхідні аспекти.

3. На наш погляд, потрібно приділити увагу можливостям використання наявного навчально-методичного забезпечення з інших предметів на уроках з основ здоров'я, а також переконанню вчителів щодо ефективності нестандартного підходу до викладання даного курсу.

Література

1. Страшко С.В., Животовська Л.А., Гречишкіна О.Д. та ін. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактики ВІЛ/СНІДу / За редакцією Страшка С.В. // Навчально-методичний посібник для викладачів валеології, основ медичних знань та безпеки життєдіяльності, вчителів основ здоров'я, студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – 2-е вид., переробл. і допов. – К.: Освіта України, 2006. – 260 с.

ВПЛИВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ПІДГОТОВКУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Закалюжний В.М., Паляниця О.В. (Полтава)

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Сучасний вищий навчальний заклад має формувати нову генерацію української інтелігенції, яка братиме активну участь у будівництві незалежної держави. Сучасний етап ринкової економіки висуває принципово нові вимоги до спеціаліста, серед яких найважливіші – високий рівень професіоналізму, активність, діловитість, мобільність, почуття відповідальності, вміння швидко орієнтуватися у ситуації, наявність культури ділової етики і спілкування,